

TEZAUŢ LITURGIC
22 DECEMBRIE

**VIATA
SF. MARI
MUCENITE
ANASTASIA
DE LA ROMA**

ROMAN, 1993

22 DECEMBRIE

VIATA SF.MARI MUCENITE

ANASTASIA DE LA ROMA

Anastasia, cea preafrumoasă între femei, s-a născut în vestita cetate a Romei. Ea pe toți covârșea cu neamul său cel bun, cu frumusețea cea trupească și cu cea sufletească, cu obiceiuri bune și cu blândete. Era fata lui Pretextat, unul din boierii mari de credință elin, iar maica ei credea întru Hristos, având numele Fausta. Din copilărie, Anastasia a fost încredințată de maica sa, spre învățătura cărții, unui bărbat preaslăvit întru înțelepciune și cu viața cinstită, cu numele Hrisogon - un creștin credincios și iscusit desăvârșit întru cele dumnezeiești, iar după aceea și mucenic.

De la acest bărbat a învățat Anastasia nu numai înțelegerea cărții, ci și a cunoaște pe Acela Care este Alfa și Omega, începutul a toată zidirea cea văzută și nevăzută și sfârșitul tuturor dorințelor inimilor celor binecredincioși. A învățat să cunoască și să iubească pe Dumnezeu cel adevărat, pe Ziditorul tuturor și Stăpânitorul. Se sârguia în citirea cărților creștinești ziua și noaptea, învățând legile Domnului și întărindu-și inima în dragostea lui

Dumnezeu. Săvârșind ea învățătura la Hrisogon, s-a făcut slăvită înaintea tuturor ca o preaînțeleaptă și frumoasă. După aceasta, fericită ei mamă, Fausta, trecând din această viață, a fost dată de tatăl său, cu multă silă, după un bărbat cu numele Pomplie, asemenea fiind de bun neam, dar cu credința elin. Și a fost dusă în casa mirelui, adică credincioasa la cel necredincios, mieluseaua lui Hristos la lup răpitor.

Însă păzind-o Dumnezeu, către Care ziua și noaptea suspina cu inima și se tânguia, nu și-a pierdut fecioria sa, nici nu a întinat trupul ei curat cu bărbatul cel necurat, pentru că Anastasia se prefăcea neîncetat că are boala cea femeiască. Iar uneori, fiind silită de soțul său, ieșea din mâinile lui, ajutându-i nevăzut îngerul, păzitorul ei. Și, astfel, era cu fecioria nevătămată. Adeseori își schimbă hainele sale cele luminate și podoabele cele de mult preț și, îmbrăcându-se pe ascuns în haine sărace, ieșea din casa sa, neștiind nimeni, decât numai o slujnică a ei, care de aproape îi urmă și cercetă toate temnițele, dând mult aur la străji și cercetând pe cei ce pătimeau pentru Hristos. Le sluja pe cât putea în toate, cu bună cucernicie și cu cinste, spălându-le mâinile și picioarele și părul cel plin de praf curățindu-l, ștergând sângele lor și rănilor lor legându-le cu

petece curate. Apoi, dând fiecăruia hrană și băutură, se întorcea la casa sa.

Astfel, adeseori ieșind și întorcându-se, nu s-a tăinuit de bărbatul ei, căci el a cunoscut că cerceta temnițele. De aceea și mai mult s-a mâniat asupra ei, pentru că nu voia să știe de unirea nunții și mult o necăjea pe dânsa. Aflând el de la slujnica care îi urmă ei - acea ticăloasă i-a spus lui toate - pentru aceea, bătând rău pe Anastasia, a închis-o într-o casă și a pus strajă, ca piciorul ei să nu mai calce afară. Sfântă se mâhnea cu duhul pentru robii lui Hristos, căci nu mai putea să-i cerceteze, nici să le slujească, nici să le deie cele de trebuință. Dar mai mult o durea inima pentru dascălul ei, Sfântul Hrisogon, fiindcă nu-l vedea, pentru că acel sfânt doi ani avea de când era în temniță, răbdând fel de fel de munci. Adeseori ea mergea la dânsul când era slobodă, iar acum nu-i mai era cu puțință, fiind închisă și străjuită.

În acea vreme a început bărbatul ei a o necăji mult, mai ales după ce a murit tatăl ei, ca să-i ia toată averea părintească, ce rămăsese Anastasiei ca moștenire, ca unei fiice pentru că Pretextat nu avea feciori mai mulți, nici neamuri. Atunci Pomplie, urând pe Anastasia, pentru că nu răspundea dorinței lui cele trupești, cugeta să o omoare, ca toată averea ei să o moștenească și,

luându-și altă femeie, să o aducă în bunătățile cele străine. Deci ca pe o roabă o socotea pe sfânta fecioară, necăjind-o în toate zilele și muncind-o, care lucru se adeverește din scrisoarea ei scrisă în taină către Sfântul Hrisogon și trimisă printr-o bătrână, într-acest chip zicând:

„Sfântului mărturisitorului lui Hristos, Hrisogon, scrie Anastasia. Deși tatăl meu era închinător de idoli, maica mea, Fausta, totdeauna a avut bună credință și a viețuit creștinește. Ea chiar din scutece m-a făcut a fi creștină, iar după plecarea ei din această viață, cu greu jug și fără de voie m-am însoțit cu un bărbat, care e fur de cele sfinte, de la al cărui pat, prin milostivirea lui Dumnezeu, cu prefacerea bolii, fug ziua și noaptea în urma Domnului meu Iisus Hristos. Iar bărbatul care se laudă cu moștenirea mea o cheltuiește cu nevrednicii și necurații închinători de idoli, iar pe mine ca pe o vrăjitoare și străină de cele sfinte, cu grele străji m-a robit, încât aștept a muri și nu mi-a rămas altceva decât numai dându-mi sufletul, să cad moartă. Și chiar de mă voi bucura într-o moarte pentru mărturisirea Domnului meu Iisus Hristos, însă de aceasta mă mâhnesc foarte mult, căci toată bogăția mea, cea făgăduită lui Dumnezeu, o văd cheltuită de mâinile străinilor și păgânilor. Pentru aceasta te rog pe tine o!, omule al lui Dumnezeu, roagă cu sârguință pe Stăpânul Hristos, pentru ca

pe bărbatul meu sau să-l lase să viețuiască, dacă mai înainte vede că se va face cândva creștin sau de are astfel a petrece în necredință, apoi să-i poruncească să iasă dintre cei vii și să dea loc altora, care cinstesc pe Dumnezeu. Căci mai bine-i este a muri, decât a nu mărturisi pe Fiul lui Dumnezeu și celor ce-L mărturisesc pe El a le face împiedicare, de care Însuși Hristos este martor. Iar de mă voi elibera, voi merge pe urmele sfinților și mă voi îngriji pentru dânșii cu sârguință, precum am și început. Închinăciune ție, bărbatul al lui Dumnezeu și pe mine mă pomenește”.

Apoi Anastasia a primit această scrisoare:

„Hrisogon, scrie Anastasiei: Ție, care te învăluiești în mijlocul viforului și al tulburării lumii acesteia, degrabă îți va veni Hristos, Cel ce umblă pe ape și vânturile cele diavolești, care s-au sculat asupra ta, le va alina numai cu un cuvânt al poruncii Sale. Deci, fiind cu răbdare ca în mijlocul mării, așteaptă pe Hristos, Care va veni la tine și întru tine însăși să strigi că proorocul, zicând: Pentru ce ești mâhnit sufletul meu și pentru ce mă tulburi? Nădăjduiește spre Dumnezeu, că mă voi mărturisi Lui, mântuirea mea și Dumnezeul meu. Așteaptă îndoit darul de la Dumnezeu, căci și vremelnica moștenire ți se va întoarce ție și cea cerească ți se va pregăti. Iar Domnul va îndelunga facerea Sa de bine, ca să

nu se pară că sunt neînsemnate cele date nouă de la El. Vezi și nu te tulbura de aceasta, pentru că celor ce viețuiesc cu dreaptă credință li se aduc asupra cele potrivnice, căci nu te păgubești, ci te ispitești de la Domnul. Și aceasta să știi, că nu este fără primejdie apărarea ce se face prin ajutorul omenesc, căci grăiește Scriptura: Blestemat este omul care nădăjduiește spre om și binecuvântat este cel ce nădăjduiește spre Domnul. Păzește-te bine și cu trezire de tot păcatul și de la Însuși Dumnezeu caută mângâiere, ale Cărei porunci păzești. Pentru că degrabă se va întoarce peste tine vreme pașnică și, ca după o noapte întunecată, vei primi lumina zilei celei purtătoare de flori. Și că după o iarnă ce a trecut, vor veni ție zile senine de aur. Astfel tuturor celor ce pătimesc pentru numele lui Hristos să le dai mângâiere vremelnică și însăși, fără îndoire, te vei învrednici mângâierii celei veșnice. Mântuiește-te întru Domnul și pentru mine te roagă".

Peste puțină vreme, iarăși fiind chinuită de moarte de către bărbatul cel cu obicei rău și păgân, a scris către sfântul astfel: „Mărturisorului lui Hristos, Hrisogon, scrie Anastasia: Sfârșitul trupului meu a venit. Pomeneste-mă ca să primească Domnul sufletul meu, căci pentru a Lui dragoste pătimesc acestea ce vei auzi din gura acestei bătrâne”.

Sfântul Hrisogon a răspuns: „Hrisogon scrie Anastasiei: Totdeauna înaintea luminii merge întunericul, după boală se întoarce sănătatea și după moarte se făgăduiește viață. Cu un sfârșit se încheie cele potrivnice ale lumii, ca și cele cu bună norocire, astfel încât nu prin nevoi să domnească deznădăjduirea, nici prin bucuria cea deșartă, înălțarea. Una este marea pe care umblă bărcile trupurilor noastre și de o cârmă se conduc sufletele noastre prin înotare. Bărcile unora fiind tari, trec valurile fără vătămare, iar ale altora fiind slabe, chiar la țărm sunt aproape de înecare, căci aproape este vremea ca să piară cei ce nu cugetă a veni la țărm mântuitor. Iar tu, o!, slujitoarea lui Hristos, cea fără de prihană, leagă-te cu tot gândul de crucea lui Hristos și te pregătește spre lucrul Domnului și după ce vei sluji, după dorința ta, cu mucenicească prăznuire, vei trece către Hristos”.

Cu această scrisoare a proorocit Sfântul Hrisogon despre grabnica pierzare a lui Pomplie, bărbatul ei cel rău; pentru că în zilele acelea s-a trimis de împăratul cu scrisori către împăratul perșilor și, având a merge pe mare, s-a scufundat și s-a înecat de un vifor ce s-a ridicat fără veste. Așa a pierit ticălosul cu sunet, iar Sfânta Anastasia s-a izbăvit ca pasărea din cursă celui ce vânează, avându-și curată fecioria sa. Apoi, și-a primit toată moștenirea ce-i rămăsese de la părinții ei și a

început iarăși, neoprită de nimeni, a merge pe la închisori și pe la temnițe, slujind sfinților, răbdătorilor de chinuri ai lui Hristos, nu numai cu averea, ci și cu priceperea sa mângâindu-i cu cuvinte folositoare și deșteptându-i la bărbăție, la răbdare și la înfruntarea morții pentru Hristos.

În acea vreme, împăratul Dioclețian, zăbovind în Acvileia și îngrijindu-se despre această cu sânguință, ca nici unul din creștini să se tăinuiască ori să scape din mâinile lui, i s-a vestit de la Roma că s-au umplut temnițele de mulțime de creștini, pe care în multe feluri muncindu-i, nu se leapădă de Hristosul lor, și că toți au învățător pe Hrisogon, pe care-l ascultă, ținându-se de învățătura lui. Împăratul a poruncit ca toți să fie dați la munci și la moarte, iar Hrisogon să se trimită la dânsul, căci socotea că dacă va birui pe Hrisogon, apoi va birui și pe ceilalți creștini.

Deci, fiind dus Sfântul Hrisogon la împărat spre întrebare, îi urmă lui de departe și Anastasia. Văzându-l împăratul, mai întâi a vorbit cu dânsul cu cuvinte blânde, zicându-i: „Primește sfatul meu cel bun o! Hrisogoane, și te împărtășește credinței noastre. Fă cele plăcute zeilor și îți alege cele de bucurie, decât cele de nevoi, cum și cele de folos, mai vârtos decât cele nefolositoare și să știi că, nu numai de muncă vei scăpa, ci îți vom dăruia lumina

cea dulce și îndată te vom pune eparh al cetății celei mari, adică peste Roma”.

Sfântul a răspuns: „Eu un Dumnezeu am cunoscut și pe El îl socotesc mai dulce decât toată lumina, mai iubit decât toată viața și mai de folos decât toate comorile. În El cred cu inima și cu gura Îl mărturisesc, cu sufletul Îl cinstesc și genunchii mei spre El îmi plec, înaintea tuturor. Iar mulțimea zeilor tăi, basmele și pe diavol niciodată nu-i voi cinsti, ca și Socrat, care zice: Se cuvine a fugi de aceia cu toată tăria, că sunt înșelători de oameni și dovediți ca pierzători de suflete. Iar darurile și cinstirile cele făgăduite de ține mie, nu le socotesc mai bune decât visul și umbră”.

Deci, neputând a răbda mai mult împăratul niște graiuri ca acestea ale lui Hrisogon, a poruncit ostașilor să-l ia și, ducându-l într-un loc pustiu, să-i taie capul. Și aceasta făcându-se, a aruncat trupul său în mare, iar în acele părți unde l-a aruncat, nu departe, era preotul Zoil, bărbat sfânt și trei fecioare surori cu trupul și cu duhul, adică Agapi, Hionia și Irina. Acel preot, prin oarecare descoperire dumnezeiască, înștiințându-se despre trupul Sfântului Hrisogon, l-a luat împreună cu capul și, punându-l într-un sicriu, l-a ascuns în casa sa.

La treizeci de zile i s-a arătat Sfântul Hrisogon în vis, zicându-i: „Să știi că într-aceste nouă zile, acele trei fecioare ale lui Hristos, care viețuiesc lângă tine, vor fi luate spre mucenicie, iar tu spune roabei Domnului, Anastasia, ca să aibă grijă de dânsule, deșteptându-le către nevoia cea cu bărbăție, până când se vor încununa prin pătimire. Iar tu să fii cu bună nădejde că vei primi roadele cele dulci ale ostinelilor tale. Căci degrabă te vei libera de aici și te vei duce către Hristos, împreună cu cei ce au pătimit pentru El”. Și s-a făcut această descoperire și Sfintei Anastasia, care, fiind îndemnată de Duhul lui Dumnezeu, a venit la casa preotului, pe care niciodată nu-l știa și l-a întrebat: „Unde sunt fecioarele acelea, despre care i s-a descoperit lui în vedenie că vor să aibă sfârșit mucenicesc?” Deci, aflând casa lor, cu dragoste a viețuit o noapte cu ele, spunându-le multe cuvinte mântuitoare de suflet și pline de dumnezeiască dragoste, prin care le deștepta a răbdă cu bărbăție, până la sânge, pentru Mirele lor Hristos. Apoi a văzut și moaștele Sfântului Hrisogon, mucenicul lui Hristos și al său iubit dascăl, plângând lângă dânsule cu lacrimi fierbinți, încredințându-se rugăciunilor lui. După aceea s-a întors în Acvileia și s-a făcut precum a zis Sfântul Hrisogon preotului Zoil în vis, căci acel preot, în curgerea celor nouă zile, s-a mutat către Domnul.

Împăratul cel fărădelege, auzind de cele trei fecioare, a poruncit să le aducă la priveriște. Întâi a început a le momi cu blândețe, lăudându-le cu cuvinte lingușitoare pentru frumusețea lor, făgăduindu-le să le mărite după bărbați de bun neam și bogați și să le dăruiască multe și mari daruri, dacă se vor închina idolilor. Cea mai mare în vârstă, care se chema Agapi, ca să-și arate dragostea sa către Dumnezeu, cu multă îndrăzneală a răspuns: „Să nu pui nicidecum în mintea ta, o! împărate, că ne vom înfricoșa de muncile cele cumplite sau de moartea cea aspră sau că ne va birui pe noi strălucirea neamului sau că ne vom mâhni pentru frumusețea trupului, sau că vei slăbi cu momeli tăria sufletului nostru, ca să vindem buna-credință. Cu cât ne vei munci mai cumplit, cu atât ne vei folosi mai mult”.

Deci, văzând împăratul atâta îndrăzneală a acelei fecioare s-a mâniat și, având trebuință a se duce în Macedonia, le-a închis în temniță. Apoi a poruncit lui Dulție, eparhul, ca să le ispitească cu sânguință și să le muncească cu felurite munci. Anastasia, împreună pătimitoarea, după obiceiul ei umblând pe la cei ce pătimeau prin închisori, îndată a venit și la sfintele fecioare, pe care le-a mângâiat cu nădejdea ajutorului celui nedepărtat al lui Hristos și cu biruință asupra vrăjmașului. Iar răul Dulție, fiind foarte desfrânat și înverșunat, văzând

frumusețea celor trei fecioare, a voit să le batjocorească. Deci s-a dus singur la temniță, ca să împlinească cu fapta lucrul cel cugetat, dar Dumnezeu, vrând să izbăvească pe roabele Sale de o ispită că aceea, l-a făcut să greșască locul și, socotind că intră în temniță, a intrat în bucătărie, unde erau vase multe mânjite, pe care îmbrățișându-le și sărutându-le ca un beat, socotind că erau acolo fecioarele acelea, s-a făcut negru, fiind plin de funingine pe toată fața.

După aceea, ieșind afară ca să meargă la palatul său, nimeni nu l-a cunoscut că este eparhul, ci socotea că este un ieșit din minți și îndrăcit. Unii râdeau de dânsul, iar alții îl băteau ca pe un ieșit din minți. Ajungând cu multă greutate la palat nu-l lăsau ostașii să intre înăuntru, ci îl împingeau afară și îi dau ghionturi, pentru că nimeni nu credea să fie eparhul. Târziu, de-abia rudeniile sale l-au cunoscut și l-au adus în casa sa și, după ce și-a venit în simțiri, zicea că i-au făcut aceasta creștinii cu farmecele, mâniindu-se asupra lor foarte mult. Deci a adus pe cele trei fecioare înaintea lui și a poruncit să le dezbrace de haine și să le dezgolească cu totul ca să le poarte prin târg, spre răzbunarea rușinării lui. Dar o! lucrurile Tale cele slăvite Doamne, Ziditorule al toate! s-au făcut cămășile lor ca niște piei și s-au lipit așa de trupurile lor, încât n-au putut nicidecum să le

dezvelească muncitorii și toți s-au înspăimântat de o minune înfricoșată ca aceea.

Încă și altă minune a urmat, căci dintr-această pricină a orbit eparhul, prin puterea cerească, încât ridicându-l de pe scaun, ca pe o iarbă neînsuflețită, l-au pus în pat, iar în locul lui a venit eparh, de la împărat, un altul cu numele Sisinie. Acesta a aruncat în foc pe Sfânta Agapi și pe Hionia, unde s-au și sfârșit, dându-și sufletele lui Dumnezeu, iar trupurile lor au rămas în foc, întregi și nevătămate, neatingându-se focul nici de părul lor și nici de haine. Drept aceea, iubitoarea de mucenici Anastasia a luat sfintele lor moaște și le-a îngropat cu multă evlavie, rugându-se lui Dumnezeu totdeauna să o învrednicească și pe dânsa a lua cununa cea mucenicească.

Pe Sfânta Irina o momea, de asemenea, Sisinie eparhul și o îndemna ca să jertfească; dar ea, nesupunându-se, a început a o înfricoșa. Apoi văzând că nu se supune, a zis către dânsa: „Să știi că de nu mă vei asculta te voi pune la un loc arătat și văzut de tot poporul, unde să vină fiecare să te batjocorească și să-ți spurce sufletul și trupul”. Iar ea a răspuns: „Nădăjduiesc în Stăpânul meu Iisus Hristos, că-mi va izbăvi picioarele mele de cursele tale și va păzi sufletul meu neîntinat, iar dacă mă

voi întina cu sila, pentru aceasta nicidecum n-am păcat, că fără de voia mea se face”.

Atunci ighemonul a dat-o pe dânsa ostașilor s-o ducă la casa de desfrânare și a poruncit să meargă la dânsa, fără de sfială, oricare ar voi. Dar Dumnezeu n-a zăbovit, ci a trimis pe sfinții săi îngeri ca pe niște ostași și au dus-o pe dânsa deasupra unui munte, parcă în ciuda ighemonului, care, văzând o minune ca aceasta, n-a încetat cel neputincios de a face război cu Atotputernicul Dumnezeu și alerga nebunul la munte călare, ca să o ia cu sila. Și iarăși a urmat o minune, căci vedea pe fecioara de departe, dar nu putea să se apropie nicidecum de dânsa, că îl împiedica o putere dumnezeiească nevăzută, ca și cum ar fi fost înaintea lui un zid nebiruit. Apoi având ochi, nu vedea și alerga împrejurul muntelui, pipăind fără folos și s-a muncit în deșert, până seara rătăcind. Atunci un ostaș aruncând cu săgeata asupra muceniței a trecut aceea printr-însa, astfel voind Dumnezeu. Iar sfânta, mulțumind lui Hristos că a păzit-o pe dânsa fără prihană, și-a dat în mâinile Lui fericitul său suflet. După ce s-a dus ighemonul, Sfânta Anastasia a luat moaștele ei și le-a îngropat împreună cu celelalte, cu cinste și cu mirositoare tămâieri.

Apoi Sfânta Anastasia umbla din cetate în cetate și din latură în latură, slujind sfinților care erau ținuti prin legături, chivernisind cu averile sale pe legații lui Hristos de mâncare, de băutură și de toate doctoriile, făcând ușurare celor ce erau în strâmtoare mare și celor ce slăbeau cu trupul cumpărându-le cu aur ușurarea din legăturile cele grele și de lungă vreme. Pentru această pricină, ea s-a numit vindecătoare de răni, căci pe mulți i-a dezlegat în taină din legături. Prin purtare sa de grijă multora a adus ușurare, pe mulți i-a tămăduit de răni nevindecate, ostenindu-se cu mâinile sale și doftorind pe mulți care erau pe jumătate morți, apoi, prin slujirea sa i-a înviat și i-a dăruit sănătoși pentru muncile ce erau să vină.

Sfânta Anastasia învățase și meșteșugul doftoriei și singură tămăduia pe cei răniți și pe mâinile sale îi purta pe aceia care nu puteau să-și țină nici picioarele, nici mâinile, avându-le sfărâmate și rănite pentru Hristos. Apoi singură le dădea acelor hrană în gură, îi adăpa și le oblojea rănilile și bubele. Aceasta îi era ei spre mare bucurie și veselie, de a sluji cu osârdie, ca Însuși lui Hristos, acelor care pătimeau pentru mărturisirea numelui celui preadulce al Domnului. Pentru aceasta cu tot cugetul se îngrijea, în toate chipurile se sârguia și întru aceasta se ostenea cu toată tăria, biruind neputința firii sale, cu tăria

sufletului, cu bărbăția și cu dragostea către Dumnezeu și către cei de aproape; iar mai vârtos către sfinții pătimitori, care totdeauna sunt aproape de Dumnezeu, despre care zicea împreună cu David: Iar mie foarte îmi sunt cinstiți, prietenii tăi, Dumnezeule.

Mergând Sfânta Anastasia, vindecătoarea de răni, în Macedonia și acolo, îndeletnicindu-se în obișnuita slujire a sfinților, a făcut cunoștință cu o văduvă foarte tânără cu numele Teodotia, care era cu neamul din părțile Bitiniei, din cetatea Niceea. Aceasta a rămas văduvă cu trei prunci, după bărbatul său care murise și își avea locașul în Macedonia, petrecându-și zilele văduviei sale cu bună-credință și într-o creștinească mărturisire. Fericita Anastasia era găzduită de multe ori la aceea văduvă, iubind-o ca pe o roabă credincioasă a lui Hristos și mângâindu-se împreună cu dânsa, prin cuvinte înțelepte, pentru dragostea lui Dumnezeu - pentru care, o! cât de mulți sfinți și-au pus cu osârdie sufletele lor! După câțeva vreme, Teodotia a fost cunoscută că e creștină, deci au prins-o și au dus-o la împărat, care a supus-o întrebărilor. Unul din cei de față, cu numele de Levcadie, rănit fiind de frumusețea ei, a rugat pe împărat să i-o dea de femeie și să nu o piardă pe ea. Împăratul s-a învoit îndată la cererea lui,

nădăjduind că mai degrabă va reuși bărbatul acela s-o întoarcă spre zei.

Deci, luând Levcadie în casa sa pe Teodotia, împreună cu fiii săi, ce n-a făcut ca s-o amăgească? A rugat-o, sfătuind-o, momind-o și îngrozind-o ca să facă aceste două: adică, să se lepede de Hristos și să voiască a fi lui femeie. Iar Teodotia răspundea: „De poștești bogățiile mele, iată, toate ți le dau de bună voie, iar de te sânguești a mă avea pe mine de femeie, nu nădăjdui, ci lasă-mă să slujesc lui Hristos, ca în locul tuturor bogățiilor, numai pe Hristos să-l moștenesc. Iar dacă, iubind frumusețea mea, mă poștești și te nevoiești a mă întoarce de la Hristosul meu, apoi să știi că alegi lucrurile cele cu neputință; căci mai lesne vei schimba frumusețea mea în urâciune și viața în moarte, decât să poți întoarce mintea mea de la Hristos și să mă aduci spre a voi nunta cu tine”.

În acele zile Levcadie, a avut nevoie a merge cu împăratul care se ducea undeva. Deci s-a dus, lăsând pe Teodotia în casa sa și a zăbovit în acea cale multă vreme. Astfel Teodotia, având puțină liniște, slujea împreună cu Sfânta Anastasia, celor legați; pe cei bolnavi tămăduindu-i, pe cei morți îngropându-i și pe cei vii întărindu-i spre mai mari nevoițe. Și iarăși s-a vestit lui Dioclețian că s-au

umplut temnițele de prin cetăți de creștini și nu mai este loc pentru alții. Atunci, păgânul tiran a poruncit ca să-i piardă pe toți într-o noapte, ca să deșerte temnițele pentru primirea altor creștini. Și așa a fost rânduită o noapte pentru acel lucru rău, când mulțime mare de mucenici au fost trimiși la Hristos, către ziua cea neînserată. Pe unii i-au ucis cu sabia, pe alții i-a înecat apa, pe alții i-au ars cuptoarele cele de foc, iar pe alții i-au primit de vii sinurile pământului. Apoi, săpând șanțuri și gropi adânci, i-a aruncat acolo de vii și i-a astupat cu pământ și cu pietre, ale căror nume se află scrise în cartea vieții și singur Dumnezeu le știe.

A doua zi, iubitoarea de mucenici, fericită Anastasia, venind după obiceiul ei la una din temnițe și neaflând pe nimeni, a umplut văzduhul de plângere și de tânguire. Și, fiind întrebată de ostașii ce se întâmplaseră acolo, pentru ce se tânguiește astfel, ea a răspuns: „Caut pe robii Dumnezeului meu, care erau ieri într-această temniță și acum nu știu unde sunt”. Iar ei, aflând că este creștină, îndată au luat-o și au dus-o la Flor, ighemonul Iliricului și întrebând-o ighemonul dacă este creștină, ea a răspuns: „Cu adevărat sunt creștină și ceea ce-ți este urâciune, aceea îmi este iubit, iar numele creștinesc, care la voi este de hulă, acela îmi este de cinste și de laudă”.

După ce s-a înștiințat ighemonul despre patria și despre bunul ei neam, fiind din Roma și din neam luminat, a întrebat-o:

„Dar ce te-a silit pe tine la aceasta de ai lăsat Roma, patria cea preaslăvită și ai venit aici?”

Răspuns-a sfânta: „Ce altceva, decât glasul Domnului meu, Cel ce mă cheamă către El, că, Aceluia urmând, am lăsat patria și prieteni și luând crucea Hristosului meu, cu picioarele grabnice și vesele am pornit în urma Lui”. Zis-a ighemonul:

„Unde este Acela pe Care Îl numești Hristos?”

Răspuns-a sfânta: „Nu este loc care să nu aibă pe Hristos, căci este în cer, este în mare, este pe pământ, este încă și în toți cei ce-L cheamă și se tem de El, luminându-i la minte și totdeauna petrecând împreună cu dâșii”. Zis-a ighemonul:

„Unde sunt aceia care se tem de Hristosul tău, despre Care grăiești? Spune nouă ca să-i știm”.

Sfântă a răspuns: „Până acum au fost împreună cu noi pe pământ cu trupul, iar acum lăsând cele de jos, sunt în ceruri și privesc la noi din înălțime. Pentru că moartea ce au primit pentru Hristos, le-a mijlocit aceasta, într-al căror număr doresc să fiu numărată și eu și poftesc a merge pe aceeași cale, pe care au mers ei”. Neputând ighemonul a-i face vreun rău, fiind romană de neam mare, mai înainte până nu va înștiința pe împărat pentru dânsa, a scris toate cele ce știa despre Anastasia și

a trimis la Dioclețian. El știa prea bine pe părinți, pe bărbatul ei și pe dânsa și, înțelegând cum că risipește averea rămasă de la părinții săi, miluind pe creștinii cei săraci, vrând s-o ia de la dânsa, ca s-o moștenească el, a poruncit s-o aducă înaintea sa. Văzând-o, îndată a început a o întreba de avere, iubind mai mult bogăția decât pe zeii săi. Și zicea: „Unde sunt vistieriile care ți-au rămas de la tatăl tău?” Sfântă a răspuns: „De mi-ar fi rămas ceva din vistieriile și averile moștenite, prin care aș fi putut sluji mai mult robilor Hristosului meu, apoi nu m-aș fi dat în mâinile celor ce caută sânge creștinesc. Dar, de vreme ce le-am împărțit pe toate, precum se cădea și mi-a rămas numai singur trupul, acum și pe dânsul mă sânguiesc a-l aduce în dar Hristosului meu”

Împăratul, văzând vorba ei cea liberă și pricepând într-însa mărimea sufletului cel cu bărbăție, apoi, nenădăjduind a o birui cu cuvinte, nici a lua ceva din bogăția ei, de a cărei împărțire auzise, se temea a se da mai mult în vorbă cu dânsa, ca să nu fie rușinat de cuvintele ei cele înțelepte. Deci a poruncit să o ducă la eparh, zicând: „Nu se cuvine mărimii împărătești a vorbi cu o femeie fără minte”. Și a început eparhul a vorbi către dânsa cu cuvinte de pace, zicând: ”Pentru ce, o! femeie, nu voiești a aduce jertfă zeilor, precum aducea tatăl tău și de ce, lăsându-i pe dânșii, cinstești pe Hristos? Ori nu

știi că S-a născut din iudei și a fost omorât de ei ca un făcător de rele?” Anastasia zise: „Și eu am avut în casa mea zei și zeițe de aur, de argint și de aramă și i-am văzut că sunt deșerți, fiind numai odihnă a păsărilor, sălaș al păianjenilor și al muștelor. De aceea, luându-i, i-am aruncat în foc, scăpându-i de necinstea păsărilor, a păianjenilor și a muștelor și mi-au ieșit din foc bani de aur, de argint și de aramă. Cu acei bani am hrănit pe mulți flămânzi, pe cei goi i-am îmbrăcat, pe cei neputincioși i-am ajutat și pe cei ce le trebuiau câte ceva i-am îndestulat; și așa pe zeii cei ce stau deșerți și fără nici o treabă, i-am făcut multora de trebuință”.

Eparhul a strigat cu mânie: „Acest lucru al tău, fără de Dumnezeu, nici nu voiesc a-l auzi cu urechile”. Sfânta, râzând, a zis: „Mă mir de înțelepciunea ta, o! judecătorule, că numești faptele mele fără de Dumnezeu. Căci, de ar fi fost în acei idoli fără suflet măcar numai o simțire sau o putere oarecare, apoi ce i-ar fi oprit a se scăpa din mâinile celor ce-i sfărâmau sau să facă izbânda asupra acelor sau chiar de la voi să fi cerut ajutor? Dar nici ei singuri nu știau că rabdă ceva”. Judecătorul, tăind vorba, a zis: „Preadumnezeiescul nostru împărat a poruncit ca toate cuvintele deșarte lăsându-le, din două să alegi una: sau să te pleci să jertfești zeilor, sau să

te pierdem rău”. Sfântă a răspuns: „A muri pentru Hristos nu este pieire, ci odihnă în viața cea veșnică”.

După mai multe cuvinte zise unul împotriva altuia, eparhul, văzând că sfânta este neînduplecată, s-a dus și a spus împăratului. Dioclețian, mâniindu-se foarte și gândindu-se ce va face cu dânsa, unul din sfetnici l-a sfătuit ca s-o dea lui Ulpian, arhiereul Capitoliei, ca acela sau cu cuvinte să o înduplece sau să o silească prin munci, iar de nu se va pleca, să o piardă prin moarte și toată averea ei, câtă a mai rămas, să se ia la Capitoliu. Placându-i împăratului acest sfat, a trimis îndată pe Anastasia lui Ulpian, mai marele tuturor slujitorilor idolești.

Luând-o, Ulpian a dus-o cu cinste în casa sa, vrând cu vicleșug a o îndupleca mai lesne decât cu îngroziri. Și, după multe vorbe sfătuitoare și lingușitoare, a pus înaintea ei de amândouă părțile lucruri potrivnice, toate cele frumoase ale lumii acesteia și toate uneltele de muncă, care sunt înfricoșate vederii. De o parte pietre scumpe, iar de alta săbii ascuțite de amândouă părțile; aici paturi de aur și de cristal, împodobite cu așternuturi de mult preț, iar dincolo paturi de fier arse, pline de cărbuni aprinși. De o parte gherdanuri, cercei și diferite feluri de podoabe de aur și de mărgăritar, iar de alta obezi, lanțuri și legături de fier; aici

oglinzi luminate și toate cele ce sunt de trebuință spre împodobirea femeiască, iar acolo piepteni de fier, gătiți spre dărăpănarea trupului, clești și țepi de fier pentru ruperea lui. De o parte haine frumoase și foarte scumpe, iar de alta hârburi și pânze aspre cu care s-au obișnuit muncitorii a freca rănile mucenicilor.

Pentru ce a făcut aceasta acel om viclean și maestru? Pentru ce a pus împotriva celor frumoase, pe cele înfricoșate, împotriva celor de bucurie, cele de scârbă și împotriva celor moi, pe cele aspre? Ori ca să înșele, ori ca să înfricoșeze cu acestea pe mireasă lui Hristos, care nu băga seamă de amândouă: nici pe cele frumoase nu le poftea, nici de cele aspre nu se temea ca să fugă, ci se pleca cu mai mare voință spre uneltele de muncă, decât către podoabele cele scumpe femeiești. Și ce a sporit ticălosul? Numai în ceea ce zicea prorocul: „Și a mințit strâmbătatea”. Căci toate acelea neștiind el, le-a rânduit spre a sa rușinare și înfruntare, iar de aici s-a văzut cea mai mare bărbăție și dragoste pentru Hristos. Apoi că scornirea și măiestria lui este deșartă și în zadar și-a arătat vicleșugul și înșelăciunea. Și a zis el către sfânta: „Alege-ți din amândouă părțile ceea ce dorești”.

Atunci Anastasia, căutând spre cele lumești, a zis: „Ale tale sunt acelea, diavole și ale celor ce slujesc ție, cu care împreună vei fi dat veșnicei pierzări”. Apoi, uitându-se la lanțuri și la toate uneltele de muncă a zis: „Cu acestea, înfășurându-mă, mai frumoasă și mai plăcută mă voi face și mă voi arăta lui Hristos, preaiubitul meu Mire, pe acestea le voiesc, iar pe acelea le trec cu vederea. Pe acestea le caut, iar de acelea mă lepăd, pe acestea le iubesc pentru Domnul meu cel iubit, iar pe acelea le urăsc și le scuip. Arhiereul, cruțând-o și sperând încă, i-a dat trei zile de gândire. Dar muceniței, părându-i greu această, a zis: „Pentru ce întârzii vremea, pentru ce nu mă muncești îndată? Ce mai voiești să auzi de la mine, decât aceasta ce zic acum: zeilor tăi nu voi jertfi, iar voii tale și împăratului tău nu mă voi supune, ci voi aduce laudă și jertfă Împăratului cerurilor, Dumnezeului meu celui fără de moarte, pentru Care îmi pun sufletul și trec cu vederea muncile tale, ca să câștig pe Hristos, Care este viață veșnică?”

Arhiereul idolesc a zis: „Au doară și tu îți alegi moarte asemenea cu a Hristosului tău, nebuno?” Iar mucenița, auzind de moartea lui Hristos, s-a umplut de bucurie și a zis: „Amin, amin, fie mie această, Hristoase, Împărate!” Atunci a întrebat arhiereul: „Ce este cuvântul acesta, amin?”. Răspuns-a sfânta: „Tu nu ești vrednic nici a

înțelege cuvântul acesta, nici a-l grăi, că nimeni din cei cu minte nu toarnă mirul cel de mult preț în vasul putred”.

Deci, a poruncit Ulpian să o ducă pe dânsa până în trei zile la niște femei cunoscute ale ei, care îi erau mai înainte vecine și prietene, ca să o înduplece pe dânsa cu vorba lor și să-i moaie inima ei, ca să se întoarcă la zeii părintești. Și ce nu-i făceau acele femei viclene și necurate? Câte cuvinte, câte sfaturi lingușitoare și graiuri ispititoare, care sunt obiceiurile femeilor, nu turnau în urechile ei, aducându-i aminte de frumusețile și dulcele lumii acesteia? Dar ea n-a auzit nimic și în cele trei zile n-a băgat nimic în gură, nici apă, nici mâncare, ci a petrecut neîncetat strigând în inima sa către Hristos, Mirele său.

Văzând Ulpian, după cele trei zile, pe Sfânta Anastasia că tot Îl mărturisește pe Hristos și stă ca un stâlp neclintit, ca un munte nemișcat, a judecat-o și a dat-o la munci. Dar, mai întâi a poftit ticălosul (rănindu-se de frumusețea ei) să întineze pe porumbița lui Hristos cea curată. Însă, când a vrut să se atingă de dânsa, îndată a orbit și mare durere a cuprins capul lui, încât răcnea ca un nebun și striga către zeii săi, cerând ajutor. Și a poruncit să-l ducă în capiștea idolească, nădăduind că va dobândi vindecare de la aceia

căroră le slujea, dar a primit în loc de ajutor, mai mare vătămare și în loc de viață, moarte. Că acolo rău și-a lepădat sufletul său și s-a dus în iad la zeii săi și a mers vestea despre minunea aceea la multe popoare, iar Sfânta Muceniță Anastasia a fost eliberată.

Ieșind de acolo, a mers la Teodotia, cea mai sus pomenită, sora ei duhovnicească, care petrecea în casa lui Levcadie, comitul, și i-a povestit toate cu de-amănuntul câte a răbdat și minunea ce a făcut Dumnezeu, precum și mila ce a arătat spre dânsa. Apoi, după puține zile, a venit și comitul, întorcându-se din Bitinia și iarăși silind-o în chipul cel dintâi pe Teodoti, cu cuvinte bune și cu îngroziri, o îndemna pe ea către amândouă fărădelegile, adică către necurații idoli și către necurată nuntă. Văzând cum că nimic nu sporește, apoi înștiințându-se și despre Anastasia, care era acolo, s-a umplut de mare mânie și îndată luând pe Anastasia și legând-o, a dat-o judecății. Pe Teodotia, împreună cu copiii săi a trimis-o legată la Nichita, antipatul Bitiniei, spunându-i prin scrisoare toate cele despre ea.

Adusă fiind fericită Teodotia la antipatul acela și în divan fiind întrebată și fiind îngrozită cu munci grele, fiul ei cel mai mărișor, cu numele Evod, a zis atunci: „Noi, o! judecătorule, nu ne temem de

muncile omenești, care s-au obișnuit a mijloci trupului nestricăciune, iar sufletului nemurire, ci ne temem de Dumnezeu, Care are putere să piardă sufletul și trupul în gheena cea de foc!” Iar judecătorul îndată a poruncit ca înaintea maicii sale să-l bată pe copil cu vergi, până la sânge. Maica, privind la aceea, se bucură și întărea pe fiul său cu cuvinte ca să rabde cu bărbăție. După această a dat pe sfânta unui om desfrânat și înverșunat, cu numele Ertac, căruia îndată ce s-a apropiat de dânsa, i s-a schimbat fața și a început a-i curge sânge din nas. Apoi, a strigat către antipat: „Vai mie, cum am pus mâna pe Teodotia, am văzut un tânăr încuviințat și preastrălucit, care mi-a dat o palmă atât de tare, încât mi-a zdrobit nările”.

Acestea auzindu-le neînțelegătorul acela și o minune ca aceasta văzând-o, în loc să cunoască pe Dumnezeu, Care păzește curățenia celor cu întreagă înțelepciune, el mai vartos a înnebunit și nu a crezut, ci a socotit că este vrăjitorie și ispitea pe muceniță cu înfricoșări, zicând: „De nu te vei închina nemuritorilor zei, vei vedea înjunghiați înaintea ta pe iubiții tăi fii”. Iar sfânta a zis: „ceasta o și doresc, ca fiind vie, să trimit către Stăpânul Hristos pe fiii mei la limanul cel mântuitor și atunci și eu să le urmez, ca împreună să ne veselim totdeauna”. Cuvintele acelea foarte mult

au tulburat pe tiran. Pentru aceea a poruncit să ardă un cuptor, în care a intrat maica cu fiii, bucurându-se și mulțumind Domnului. Și astfel și-au dat sfintele lor suflete în preacuratele Lui mâini. În acest chip Sfânta Teodotia, cu fiii săi, au primit fericitul sfârșit.

Sfânta Anastasia, vindecătoarea de răni, în acea vreme era ținută în legături la ighemonul Iliricului. Acela fiind iubitor de aur și auzind că Anastasia este din cei bogați și are avere multă, a chemat-o la o parte și i-a zis: „Te știu pe tine o, femeie, că ești bogată și ești credincioasă. Deci, ascultă porunca Hristosului tău, Care vă poruncește să treceți cu vederea toate bogățiile și să vă faceți săraci. Lasă-mi bogăția ta, împlinind astfel porunca lui Hristos și din mâinile noastre te vei elibera; apoi, fără de temere și neoprită, vei sluji Dumnezeului tău”.

Preaînțeleapta Anastasia la aceasta a răspuns cu bună înțelegere: „Dar o! judecătorule, este în Evanghelie zis de Hristosul meu: Vinde-ți averea ta și o dă săracilor și vei avea comoară în cer. Dar tu, fiind bogat, cine ar fi atât de nebun ca să-ți dea ție bogățiile, care sunt ale săracilor. Aceluia ce viețuiește în desfrânări și mâncăruri bune, cine ar fi atât fără de minte ca să-ți dea ție hrana celor flămânzi? De te voi vedea pe tine flămând și însetat, gol și bolnav și aruncat în temniță, atunci

cu cuviință voi face ție ceea ce ni se poruncește nouă de Hristos”.

Ighemonul, mâniindu-se, a închis-o într-o temniță întunecoasă și a chinuit-o cu foamea timp de treizeci de zile, dar ea se hrănea cu nădejdea către Hristos, Domnul său, căci Acela îi era hrană dulce și mângâiere întru strâmtorare. În toate nopțile i se arăta Sfânta muceniță Teodotia, care umplea inima ei de bucurie și o întărea. Și vorbind multe cu dânsa, odată a întrebat-o: „Cum vine ea la dânsa după moarte?”. Iar Teodotia i-a spus că sufletelor mucenicilor li s-a dat acest dar deosebit de la Dumnezeu, ca, după ducerea lor de la cele pământești, să vină la cei care ar voi să vorbească cu dânsii și să-i mângâie. După ce au trecut treizeci de zile, văzând-o ighemonul că n-a slăbit de foame, ci este sănătoasă și cu fața luminată, s-a mâniat asupra celor ce au străjuit-o, socotind că i-au dat hrană și, închizând-o într-o temniță mai întunecoasă, pecetluind-o cu pecetea sa și punând strajă mai credincioasă, alte treizeci de zile a chinuit-o cu foame și cu sete. Iar ea ziua și noaptea se hrănea și se adăpa cu lacrimi, neîncetat rugându-se lui Dumnezeu.

Scotând-o după aceasta și văzând neschimbarea feții ei, a osândit-o la moarte, împreună cu alți osândiți, pentru felurite faceri de rele, să se înece

în mare. Și era între dânșii un bărbat dreptcredincios, cu numele Evtihian, care pentru Hristos fiind lipsit de toată averea sa, spre aceeași moarte îl ducea. Deci, punându-i pe toți în corabie, i-au dus pe mare. Ajungând în mijlocul mării, ostașii s-au suit într-un barcă ce era pregătită pentru dânșii, iar corabia cu osândiți, sfredelind-o în multe locuri și făcând-o să se scufunde, ei au ieșit la mal.

Când era să se înece corabia, deodată cei ce erau în corabie au văzut pe Sfânta muceniță Teodotia îndreptând corabia către mal și așa au plutit fără primejdie. Toți cei osândiți, văzând acea minune și fiind mântuiți de înecare, au căzut la picioarele celor doi creștini, adică înaintea lui Evtihian și a Anastasiei, vrând să se facă creștini. Deci, ieșind fără vătămare la mal, au fost învățați credința în Domnul nostru Iisus Hristos de către cei doi și s-au botezat. Toate sufletele care s-au mântuit de înecare și au crezut în Hristos erau o sută douăzeci. Înștiințându-se despre aceasta ighemonul și prinzându-i pe toți, i-a pierdut cu felurite chinuri. Iar pe Sfânta Muceniță Anastasia a poruncit să o întindă între patru stâlpi, să o lege și să o ardă cu foc.

Astfel s-a săvârșit nevoința pătimirii sale, fericită vindecătoare de răni, dezlegându-se din legăturile

cele trupești și ducându-se către dorita ușurare cerească. Iar sfântul ei trup, cerându-l de la femeia ighemonului o oarecare femeie dreptcredincioasă, cu numele Apolinaria, l-a luat nevătămat de foc și l-a pus în grădina casei sale. Apoi, după o vreme, încetând prigoana, a ridicat biserică peste mormântul ei. După mulți ani, acele cinstite moaște ale Sfintei Mucenițe Anastasia au fost aduse în Constantinopol, spre apărarea și mântuirea cetății și întru slava lui Hristos, Dumnezeuul nostru preamărit, împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh, în veci. Amin.

